

Anu Särkkä
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan AMK-tutkinto
Sosionomi (AMK)
Opinnäytetyö, 2020

LUONTOHOIVA OMAKOTI SUOMALAISESSA

Kyselytutkimus henkilöstön luontohoivan osaamisesta

TIIVISTELMÄ

Anu Särkkä
Luontohoiva Omakoti Suomalaisessa
Kyselytutkimus henkilöstön luontohoivan osaamisesta
41 s., 2 liitettä
Kevät 2020
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan AMK-tutkinto
Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää millaista luontohoivan osaamista Omakoti Suomalaisen henkilöstöltä löytyy sekä miten henkilöstön osaamista ja toimintaa hoivakodeissa voitaisiin kehittää. Opinnäytetyön työelämäyhteistyökumppanina toimi Mehiläinen Oy:n hoivapalveluiden Omakoti Suomalaisen yksiköt.

Opinnäytetyön tulokset kerättiin sähköisen kyselytutkimuksen menetelmällä. Aineisto käsittelyssä käytettiin sisällönanalyysiä, joka on yksi laadullisen tutkimuksen menetelmistä.

Luontohoiva on ammatillista ja tavoitteellista luontoperusteista toimintaa. Toiminnan toteuttamisen edellytyksenä on sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden tutkinto, riittävä ammattitaito ja työkokemus sekä menetelmäosaaminen. Luontohoivan menetelmät voidaan jakaa neljään pääluokkaan, joita ovat eläinavusteisuus, luontoavusteisuus, puutarhan käyttö sekä maatilalla ja metsän hyödyntäminen.

Tutkimuksen tuloksissa henkilöstö toi esille omaa osaamistaan ja vahvuuksiinsa Luontohoivan saralla. Kyselytutkimuksen tuloksista kävi ilmi henkilöstön halu kehittää luontohoivan osaamistaan ja toimintaa. Henkilöstön osaamista tulee tukea perehdyttämisen ja koulutuksen avulla. Luontohoivan toteuttamiselle ja kehittämiselle on varattava riittävästi resursseja. Toiminnan näkyvyyttä on syytä lisätä.

Asiasanat: Green Care, henkilöstön osaaminen ja osaamisen arviointi, luontohoiva, vihreä hoiva,

ABSTRACT

Anu Särkkä

Green Care in Omakoti Suomalainen

Research on personnel professionalism

41p., 2 appendices

Spring 2020

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's degree in social services and health care

Bachelor of Social Services

The purpose of this thesis was to research what kind of expertise can be found in the personnel from Omakoti Suomalainen nursing homes and how the activity should be developed. A Partner in this research was Mehiläinen Ltd/ Omakoti Suomalainen nursing homes.

The results of the thesis were collected by a web survey. The material was classified by content analysis. Content analysis is method of qualitative research.

Green Care is professional and quality of nature-based activities. Green Care requires social or health care education, work experience and qualitative skills from nature. Green Care methods can be divided into four categories: animal-assisted therapy and activities, outdoor activities, activities in a green environment and care farming.

The results of the research on the personnel highlights their expertise and strength concerning Green care methods. Research revealed the personnel's desire to develop their skills and activities of Green Care. The employer must support employee expertise by initiation and education. Green Care activities and development must organize enough time and resources. Awareness of Green care methods must be promoted.

Keywords: Green Care, professional skill and competence assessment

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 LUONTOPERUSTEISET HYVINVOINTIPALVELUT	5
2.1 Luontohoiva ja luontovoima.....	6
2.2 Eläinavusteiset menetelmät	7
2.3 Luontolähtöinen toiminta	8
2.4 Puutarhan käyttö.....	8
2.5 Maatilan käyttö	9
3 LUONTOHOIVAN OSAAMINEN JA ARVIOINTI.....	11
3.1 Toiminnan suunnittelu ja menetelmäosaaminen	11
3.2 Toiminnan laatu ja eettisyys.....	12
3.3 Ohjausosaaminen ja oman osaamisen arviointi	15
3.4 Asiakkaana erityistä tukea tarvitseva henkilö.....	16
4 AIEMPI TUTKIMUS LUONTOHOIVAN OSAAMISESTA.....	17
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
5.1 Tutkimuskysymykset ja aikataulutus.....	21
5.2 Aineistonkeruu.....	21
5.3 Aineiston analysointi.....	23
5.4 Eettisyys.....	24
6 TULOKSET.....	26
6.1 Osaaminen.....	26
6.2 Koulutustarpeet	29
6.3 Kehittäminen	30
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8 POHDINTA.....	33
LÄHTEET.....	36
LIITE1.kyselytutkimuslomake	41
LIITE 2. Green Care toiminnan eettiset ohjeet	43

1 JOHDANTO

Kautta aikojen luonto on ollut osana ihmisten elämää. Toimialana green care eli luontohoiva on Suomessa kuitenkin melko nuori. Se voidaan jakaa kahteen eri osa-alueeseen luontohoivaan ja luontovoimaan (Green Care Finland ry. Luontohoiva & Luontovoima). Maassamme vuonna 2010 perustetun Green Care Finland ry:n tarkoituksena koordinoida, tuoda tunnetuksi sekä kehittää ja tutkia toimialaa Suomessa (Green Care Finland ry. Voimaa ja hoivaa luonnosta). Suomessa green care - käsitteestä on alettu käyttää nimeä luontohoiva ja luontovoima, joten päädyin käyttämään näitä termejä myös opinnäytetyössäni.

Luontohoivan käytön suosio hoivatyössä kasvaa jatkuvasti. Sillä on huomattu olevan positiivisia vaikutuksia ihmisen elämänlaatuun sekä kuntoutumiseen. Kirjassa vihreä hoiva ja voima luetellaan useita green care -työskentelyn hyvinvointivaikutuksia. Tärkeimpänä näistä nostaisin esille luonnon tuoman voimaantumisen tunteen sekä itsetuntemuksen kasvamisen ja tunteiden avautumisen (Suomi, Juusola & Anundi 2016, 16).

Opinnäytetyöni yhteistyökumppanina toimii Mehiläinen Oy:n hoivapalveluiden Omakoti Suomalaisen yksiköt. Opinnäytetyöni tavoitteena on henkilöstön osaamisen kartoittaminen kyselytutkimuksen avulla luontohoivan osalta.

2 LUONTOPERUSTEISET HYVINVOINTIPALVELUT

Luontoon perustuvia hyvinvointipalveluja on määritelty, nimitetty ja luokiteltu monilla tavoilla. Määrittelyä tärkeämpää on kuitenkin luontolähtöisyys ja luonnon hyvinvointivaikutukset. Käsitteen määrittelyn erot johtuvat eri maiden yhteiskuntarakenteista, lainsäädännöstä, sosiaalipalveluiden rakenne-eroista sekä luontoalueiden erilaisuudesta ja saatavuudesta. Euroopassa Green Care- käsitteen lisäksi puhutaan luontoperustaisista (nature based) hyvinvointi-, virkistys- ja kasvatustalouksista tai käytetään käsitteitä Care Farming ja Social Farming. Green Care-termin alkuperä on eurooppalaisesta toimijaverkostosta, joka perustettiin vuonna 2005. Vuoden 2006 jälkeen termi alkoi yleistyä Suomessa ja kehittämishankkeissa alettiin pohtia mitä Green Care on Suomessa. (Vehmasto 2019.)

Vuosina 2009-2014 valtakunnallisissa silloisen Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen hankkeissa VoiMaa! ja CareVa pohdittiin, mikä on Green Care-toimintaa ja mikä ei. Suomalainen Green Care oli määritelty vuonna 2014 laajemmin, kuin monissa muissa Euroopan maissa. Käsitteen määrittelyä tarkennettiin valtakunnallisessa Green Care- koordinaatiohankkeessa vuosina 2015-2018. Vihreän hoivan ja Vihreän voiman käsitteiden kautta Suomessa päädyttiin käyttämään käsitteitä Luontohoiva ja Luontovoima. (Vehmasto 2019.)

Green Caren teoriapohja juontaa juurensa ekopsykologiasta. Ekopsykologia on lähtöisin Yhdysvalloista, jossa se määritellään psykologiseksi teorian ja käytännön haaraksi. Siinä nähdään ihminen osana luontoa. (Suomi ym. 2016, 9; Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät.) Luontohoiva voidaan määritellä luontolähtöiseksi hyvinvointia vahvistavaksi toiminnaksi metsässä, puutarhassa, maataloilla sekä kaupungissa ja sisätiloissa. Green Care Finland ry:n jaon mukaan vihreän hoivan neljä pääryhmää ovat (kuva 1): maatilan käyttö, eläinavusteiset menetelmät, luontolähtöinen toiminta sekä puutarhan käyttö. (Suomi ym. 2016, 30; Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät)

KUVA 1. Green care:n jaottelua (Green Care Finland ry. Menetelmät.)

2.1 Luontohoiva ja luontovoima

Vihreä Hoiva eli luontohoiva voidaan määritellä lääketieteelliseksi, psykologiseksi, sosiaaliseksi sekä työelämään liittyväksi kuntoutukseksi, jonka tavoitteena on auttaa ihmistä saavuttamaan paras mahdollinen toimintakyky, lisätä hyvinvointia ja terveyttä sekä parantaa elämänlaatua (Alén, Hirvonen, Koski & Veteli 2015). Luontohoivassa hyödynnetään luontolähtöisyyttä hoivan ja kuntoutuksen palveluissa, jotka ovat julkisen sektorin järjestämisvastuulla. Luontohoiva määritellään ammatilliseksi ja tavoitteelliseksi toiminnaksi. Edellytyksenä vihreän hoivan toteuttamiseen on sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden tutkinto tai tiivis yhteistyö koulutettujen toimijoiden kanssa. Lisäksi edellytetään riittävää työkokemusta sekä ammattitaitoa. Luontohoivan palvelut tuotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön alaisuudessa. (Suomi ym. 2016, 9; Vehmasto 2014, 15; Green Care Finland ry. Green Care. Luontohoiva ja luontovoima.)

Vihreällä voimalla eli luontovoimalla tarkoitetaan ennaltaehkäisevää ja terveyttä tukevaa ja voimaannuttavaa toimintaa luontoa hyödyntäen. Luontovoiman palveluiksi katsotaan luontolähtöiset harrastus-, kasvatus-, kuntoutuspalvelut, jotka lisäävät ihmisen hyvinvointia. Luontovoiman palveluita voivat järjestää monet eri tahot, koska niitä ei ole kasvatuspalveluita lukuun ottamatta, määritelty lainsäädännöllisesti tarkasti. (Suomi ym. 2016, 9; Vehmasto 2014, 15; Green Care Finland ry. Green Care. Luontohoiva ja luontovoima.)

2.2 Eläinavusteiset menetelmät

Eläinavusteiset menetelmät jaetaan usein kahteen osaan. Animal assisted activities eli AAA tarkoittaa eläinavusteisia aktiviteetteja. Eläinavusteiset aktiviteetit ovat harrastus- ja virkistystoimintaa, johon osallistuville ei ole kirjattu yksilöllisiä tavoitteita. Tällaista toimintaa on esimerkiksi kaverikoira- ja kirjasto-koira toiminta, jota järjestetään hoiva- ja kuntoutusyksiköissä. Animal assisted therapy eli ATT tarkoittaa eläinavusteista terapiaa. Eläinavusteinen terapia on tavoitteellista toimintaa, jota ohjaa terapiatyön ammattilainen. Tällaista toimintaa on esimerkiksi ratsastusterapia, jossa toteuttajalla on terapeutin koulutuksen lisäksi jokin eläinavusteisen toiminnan lisäkoulutus. (Salovuori 2015, 53.)

Eläinten kanssa voi opetella tunnetaitoja sekä sosiaalisia taitoja. Eläin ei tuomitse ulkoisten ominaisuuksien takia ja auttaa keskittymään elämiseen hetkessä. Eläimet aistivat herkästi ihmisen mielialat ja reagoivat sen mukaan ihmisen olemukseen. Eläimistä huolehtiminen vahvistaa itsetuntoa ja luo onnistumisen kokemuksia. Eläinavusteinen toiminta ja vuorovaikutus eläinten kanssa piristää mielialaa ja lisää mielialahormoni endorfiinin eritystä. (Suomi ym. 2016, 133-141.)

Omakoti Suomalaisessa maaseutuyksiköiden yhteydessä sijaitsevassa Vikkelän tallissa asukkaat osallistuvat ponien ja possujen hoitoon. Eläinten hoitamisen yhteydessä koetut onnistumisen kokemukset ja eläinten osoittama kiintymys vahvistavat asukkaiden itsetuntoa. Koiravieraiden ja Vilholassa asuvien kissojen helliminen tuottaa mielihyvää ja piristää mielialaa. Eläinten kanssa moni hiljaisempi löytää yhteisen kielen ja ilmaisu lisääntyy.

2.3 Luontolähtöinen toiminta

Luontolähtöisen toiminnan taustalla vaikuttavat ympäristöpsykologian tieteen ala ja erityisesti ekopsykologia, joka on yksi sen osa-alueista. Ympäristöpsykologia tutkii ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta. Ekopsykologiassa ihminen nähdään osana luontoa. (Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Luonto kuntoutusympäristönä.)

Luontolähtöisinä menetelminä käytetään muun muassa seikkailukasvatusta, ympäristökasvatusta sekä ekopsykologisia harjoitteita. Seikkailukasvatuksessa keskeisintä on toiminnan tavoitteellisuus, kokonaisvaltaisen elämyksen kokeminen sekä kokemusten tietoinen työstäminen. Ympäristökasvatuksen tavoitteena on ympäristö- ja luontotietoisuuden lisääminen. Ekopsykologisten harjoitteiden tarkoituksena on avartaa ihmisen näköaloja, löytää omia voimavaroja sekä tuottaa rentoutumisen tunnetta. (Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Luonto kuntoutusympäristönä.)

Suomessa Luonnonvarakeskus LUKE on tutkinut ja koonnut tutkimustietoa luontoympäristöjen hyvinvointivaikutuksista. Suomalaiset ovat nimenneet luonnon hyvinvointivaikutuksiksi muun muassa ajatusten selkiytymisen, mielialan paranemisen rauhoittumisen sekä arjen paineista eroon pääsemisen. (Salovuori 2015, 72-73; Tyrväinen 2017, 7.)

Omakoti Suomalaisessa luontoa käytetään hyväksi retkeilemällä, tutkimalla ja tarkkailemalla luonnon monimuotoisuutta sekä rentoutumalla luontoympäristössä. Lintujen äänien havainnoiminen kehittää asukkaiden tarkkaavaisuutta ja luonnon tuoksujen haistelemisen tuottaa aistielämyksiä. Yksiköissämme käytetään luonnon materiaaleja ja luontoa inspiraation lähteenä taidetoiminnassamme. Taidetoiminta rentouttaa, auttaa keskittymään sekä luo onnistumisen kokemuksia.

2.4 Puutarhan käyttö

Puutarha- ja viherympäristöjä voidaan käyttää kuntoutumisessa kahdella tavalla. Osallistumalla aktiivisesti puutarhan hoitoon tai vahvistaa hyvinvointia

oleskelemalla puutarhaympäristössä. Aktiivinen toiminta tarjoaa mahdollisuuksia motoriikan ja fyysisen kunnon ylläpitämiseen, oppimiskokemuksiin, itsetuottamisen kasvamiseen, sekä sosiaalisten suhteiden ja yhteisöllisyyden vahvistumiseen. Oleskelu puutarhaympäristössä rauhoittaa ja laskee stressitasoa, auttaa keskittymään sekä antaa mielihyvän kokemuksia. (Salovuori 2015, 23.)

Puutarhatoiminnassa voi olla erilaisia tavoitteita. Sitä voidaan hyödyntää viriketoiminnassa, jolloin tavoitteena on tarjota virkistävää ja virikkeitä tarjoavaa harrastustoimintaa. Kuntouttavassa työtoiminnassa tavoitteena on enemmän itse toimintaan liittyvät asiat. Opetellaan rutiineja ja harjaannutetaan tällöin työtaitoja. Terapeuttisessa puutarhatoiminnassa pyritään vahvistamaan asiakkaan hoitosuunnitelman mukaisia tavoitteita, jotka ovat hyvin yksilöllisiä. Tavoitteena voi olla esimerkiksi aikataulujen noudattaminen tai arjen taitojen harjoittelu. Terapeuttinen puutarhatoiminta voi olla passiivista oleskelua viherympäristössä aktiivisen toiminnan lisäksi. (Salovuori 2015, 24; Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Puutarhan käyttö.)

Hoivapuutarhoissa yhdistetään hoiva ja viherympäristö. Ne ovat usein osana jotain hoivalaitosta. Hoivapuutarhat on suunniteltu erityisesti vahvistamaan toimintaa ja tukemaan yleistä hyvinvointia. Hoivapuutarhoihin on tutkimuksissa liitetty monia myönteisiä vaikutuksia, kuten vähentynyt ahdistuneisuus ja masentuneisuus, lisääntynyt huomio- ja keskittymiskyky sekä tuntemus oman hyvinvoinnin lisääntymisestä. (Tuohimetsä & Rantanen 2018, 9.)

Omakoti Suomalaisen maaseutuyksiköiden pihoilta löytyy mansikkapello, omenapuita sekä kasvihuone. Piha toimii ympäristönä virike- ja työtoiminnassa. Aukkaiden itsetunto kasvaa, kun heidän hoitamansa kasvit kasvavat ja tuottavat satoa. Mielihyvää tuottaa omin käsin poimituista omenoista tehty hillo tai mehu.

2.5 Maatilan käyttö

Maaseutuympäristöä voidaan käyttää monipuolisesti luontohoivan saralla. Maatilan tarjoama toiminnallisuus ja osallisuuden kokemukset soveltuvat

useammalle asiakasryhmälle. Maatilan työt vahvistavat asiakkaiden elämänhallinnan tunnetta ja antavat toiminnalle tarkoituksen. Onnistumisen kokemukset sekä työn jäljen näkeminen vahvistavat itsetuntoa. Tilan työt opettavat vastuullisuutta ja sopivat erityisesti heille, jotka tarvitsevat fyysistä tekemistä. (Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Maatilan käyttö.)

Suomessa maatilan käytön potentiaalia osana sosiaalipalveluiden järjestelmää ei vielä ole tunnistettu yhtä laajalti kuin muun muassa Hollannissa, Saksassa, Norjassa ja Ruotsissa. Kehittymistä vaikeuttaa alan moninaisuus sekä pirstaloituminen, vaikka tutkimustietoa luonnon hyödyllisyydestä saadaan jatkuvasti lisää. Toiminnan vahvuutena on koettu sen keskittyminen arjen toimintojen ympärille asiakkaiden ongelmien ja rajoitteiden sijasta. (Yli-Viikari & Suomela 2016.)

Omakoti Suomalaisessa Vikkelän tallilla käy päivittäin työ- ja päivätoiminnassa hoivakotien asukkaita. Asukkaat hoitavat eläimiä ja huolehtivat eläinten hyvinvoinnista yhdessä ohjaajan kanssa sekä siivoavat ponien ja possujen karsinat. Toiminnassa onnistuminen ja eläinten hyvinvoinnille tärkeän toiminnan työnjälki luo onnistumisen kokemuksia sekä kasvattaa itsetuntoa. Fyysinen työ tallilla edistää painonhallintaa ja rauhoittaa mielialaa.

3 LUONTOHOIVAN OSAAMINEN JA ARVIOINTI

Ammattitaidon ja osaamisen kuvaamiseen on monia tapoja. Ammattitaitoa on kykyä yhdistää työhön liittyvät taidot ja tiedot tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi. Ammattitaitoa voidaan kuvata prosessiksi, jossa yhdistyvät toimintaympäristö, työtehtävät sekä henkilön omat persoonallinen kehitys ja emotionaaliset tuntemukset. Osaamista voidaan kuvata tietojen ja taitojen monipuoliseksi käyttämiseksi osana työryhmää. Siihen liittyy tiivistä kykyä organisoida työtä, oppimistaidot, muutoksen sietokyky. Oman toiminnan sekä osaamisen arviointi ja kehittäminen on tärkeä osa osaamista. (Hätönen 2011, 9.)

3.1 Toiminnan suunnittelu ja menetelmäosaaminen

Luontohoivan toiminnan perustana on hyvä suunnittelu. Ohjaajan tulee suunnitella toiminta niin, että itsellä on selkeä käsitys toiminnan etenemisestä ja työvaiheista. Tarvittavien välineiden on oltava saatavilla helposti toiminnan aikana. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon asiakkaan mahdolliset toimintarajoitteet. Jos ohjaaja ei tunne asiakasta entuudestaan, voi hän kerätä tietoa esitietolomakkeen tai esihaastattelun avulla. Näin toiminnan suunnittelussa on helpompi ottaa huomioon asiakkaan yksilöllisyys. Ohjaajan on huomioitava niin fyysiset kuin psyykkiset toimintarajoitteet toiminnan toteuttamisessa. (Salovuori 2015, 31-32.)

Fyysisen toimintarajoitteen ei tulisi olla este itse toiminnalle. Apuna voidaan käyttää erilaisia apuvälineitä tai ympäristöjä. Erilaiset penkit tai korotetut toiminta-alueet edistävät toiminnan toteuttamista. Suomessa on panostettu esimerkiksi esteettömiin luontoreitteihin ja kalastuspaikoihin. Fyysiset rajoitteet voi ottaa huomioon jakamalla tehtävät pieniin osioihin, jolloin jokaiselle löytyy joku oma työvaihe. Psyykkiset esteet ja oppimisvaikeudet luovat omat haasteensa toiminnan suunnitteluun. Epäonnistumisen kokemukset sekä heikko itsetunto voivat vaikuttaa asiakkaan toimintaan. Toiminnan tulisi sisältää aluksi helppoja tehtäviä, jotta onnistumisen kokemuksilla saadaan toimintaan varmuutta. Tehtävien haasteellisuutta voi lisätä itsetunnon kasvaessa. (Salovuori 2015, 35.)

Ohjausosaamisen lisäksi henkilöstöllä tulee olla menetelmäosaamista käytettävästä menetelmästä. (Vänskä ym. 2011, 29.) Esimerkiksi jos työntekijä vie asiakkaan tai asiakasryhmän metsään, tulee hänellä olla luontoon liittyviä perustaitoja. Metsäretken ohjaamiseen tarvitaan tietoa jokamiehen oikeuksista, maastossa liikkumisesta, luonnon tuntemuksesta, tulenteosta ja ensiaputaitojen tulee olla riittävät. (Suomi ym. 2016, 102-103.) Puutarhatoiminnassa tulee tietää milloin mitkäkin kasvit kylvetään ja kannattaako toiminnassa käyttää kylvälatikoita vai menestykö kasvi paremmin kasvihuoneessa. (Salovuori 2015, 28-30.) Eläinten kanssa toimiessa tulee olla vahva tuntemus eläinten käyttäytymisestä eri tilanteissa, kuten stressitilanteissa. Lisäksi ammattilaisen tulee osata arvioida eläimen vireystilaa sekä yleistä toimintakykyä toiminnan aikana. (Kahilaniemi 2016, 29.) Maatilan töihin osallistuessa tulee työntekijällä olla osaamista työvälineistä ja turvallisuus sekä ergonomia on otettava huomioon toiminnassa. Lisäksi edellytetään huolellista asiakkaiden perehdyttämistä sekä ensiaputaitoja. (Vehmasto 2014, 80.)

3.2 Toiminnan laatu ja eettisyys

Luontohoiva perustuu toiminnan tavoitteellisuuteen. Toiminnan arviointi on tärkeässä asemassa palvelujen tuottamisessa. (Suomi ym. 2016, 9) Ammatillisessa toiminnassa hyvä dokumentointi antaa pohjan toiminnan arvioinnille. Kun toiminnan pohjana toimii asiakkaan henkilökohtainen kuntoutussuunnitelma, arvioidaan toimintaa asiakkaalle asetettuihin tavoitteisiin verraten. Tällöin korostuu työntekijän huomioiden kirjaaminen. Yhtä tärkeää arviointimateriaalia on toimintaan osallistuneilta kerätty palaute. Se voi olla suullista palautetta toiminnan jälkeen, joka kirjataan asiakkaan tietoihin tai kyselylomakkeeseen perustuvaa arviointia. (Salovuori 2015, 95-96.) Toiminnan arviointi kertoo palvelun tilaajalle palvelun vaikuttavuudesta asiakkaan kuntoutumiselle.

Luontohoivan palveluissa korostuu vastuullisuus ja laadunvalvonta. Palvelut perustuvat samoihin lakeihin kuin muut sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut. Palvelua ohjaavat lakien lisäksi palvelunostajan vaatimukset sekä eri ammattikuntien eettiset ohjeet. (Hirvinen, Juola & Mäki 2014.) Varsinaista luontohoivan lainsäädäntöä ei kuitenkaan ole. Luontohoivan palvelujen tuottamisessa

edellytetään sopivaa koulutusta tai tiivistä yhteistyötä koulutetun henkilöstön kanssa. Sosiaalihuollon luvilla toimivia yksiköitä, joissa tuotetaan luontohoivan palveluita ohjaavat monet lait. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (L 272/2005) sekä asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista (A 804/1992) pyrkivät varmistamaan sosiaalihuollon asiakkaalle laadukkaan palvelun ammattitaitoisen henkilöstön ohjauksessa. Sosiaalihuoltolaissa (L1301/2014) määritellään sosiaalihuollon tehtävät sekä sen järjestämistä, valvontaa ja suunnittelua koskevat asiat. Sosiaalihuoltoasetus (A 607/1983) täydentää sosiaalihuoltolakia. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista määrittelee asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet sekä säännökset salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta. Lain tarkoituksena on turvata asiakkaalle turvalliset ja asiakaslähtöiset palvelut. Näiden lisäksi yksityisen sosiaalialan palveluntuottajan toimintaa ohjaa laki yksityisistä sosiaalipalveluista (L 922/2011). Tämä laki käsittää yksityisen sosiaalipalveluiden tuottamista varten vaadittavat luvat, ilmoitukset sekä palvelun tuottajan velvollisuuden laatia oma- valvontasuunnitelma. Oma- valvontasuunnitelman toteutumista valvoo sosiaalija terveysalan valvontavirasto Valvira, joka antaa määräyksiä sitä koskevasta sisällöstä, laatisesta sekä seurannasta (Hirvinen 2014.)

Green Care Finland ry on määritellyt luontohoivan toimintaan eettisen ohjeistuksen (liite 2), jonka tarkoituksena on parantaa luontohoivan laatua. (Green Care Finland ry. Laatu.) Eettinen ohjeistus on jaettu kolmeen osioon: Luontosuhde, ammatillisuus sekä asiakassuhde. Luontosuhde-osiossa käsitellään toiminnan luonnon arvostamista, luonnon huomioimista toiminnassa sekä eläinten kunnioittamista yhteistyökumppaneina. Ammatillisuudessa on otettava huomioon lait ja asetukset, ammattitaidon kehittäminen, tavoitteellisuus ja vastuullisuus sekä menetelmille erikseen asetetut vaatimukset ja ohjeistukset. Asiakassuhde-osiossa painotetaan toiminnan kokemuksellisuutta ja osallisuutta, asiakkaan oikeuksien kunnioittamista, yksilöllisyyttä sekä luottamuksellisuutta. (Green Care Finland ry. Yhdistys. Yhdistyksen eettiset ohjeet.)

Toiminnan eettisyyttä ja laatua voidaan arvioida Green Care- työkirjan avulla. Green Care- työkirjaan kuvataan toiminnan toteuttajan palvelu- tai palvelukonaisuus. Se on tarkoitettu laadunhallinnan työkaluksi ja sen avulla voidaan

näyttää asiakkaalle, miten ja millä perustein Green Care- palvelua toteutetaan, millä tavoin se luetaan Green Care- palveluksi sekä miten toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan ja laatua hallitaan. (Green Care Finland ry. 2018.) Sen avulla voidaan hakea toiminnalle laatumerkkiä. Laatumerkkejä on kaksi, LuontoVoima ja LuontoHoiva. Laatumerkin saamiseksi edellytetään, että palveluntuottajan henkilöstöstä vähintään yhdellä tulee olla 5 opintopisteen (taulukko 1) tai vastaavan osaamispistemäärän laajuinen teoreettinen Green Care- koulutus. Lisäksi palveluntuottajalta vaaditaan riittävää palveluun liittyvää ammatillista osaamista tai yhteistyökumppanin kautta tulevaa menetelmäosaamista. (Green Care Finland ry. Laatu. Dokumentit ja osaaminen.)

Opintojakson sisältö	Perustaso
Green Care -käsitteiden jäsentelyn ymmärtäminen; Green Care -toimintamuotojen/ menetelmien tunteminen	Green Caren peruselementtien ja perusedellytysten keskeisen sisällön ymmärtäminen; luontohoivan ja luontovoiman erojen ymmärtäminen. Green Care -palvelujen erottaminen muusta luontotoiminnasta. Green Care -toimintamuotojen /menetelmien tunnistaminen ja pääkohtien ymmärtäminen.
Luontosuhteen käsitteen ymmärtäminen ja soveltaminen; luonnonelementtien ja erilaisiin toimintaympäristöihin liittyvien tekijöiden ymmärtäminen	Luontosuhdekäsitteen ymmärtäminen ja sen muodostumiseen vaikuttavien osatekijöiden tunnistaminen. Oman luontosuhteen määrittäminen ja erilaisten luontosuhteiden kunnioittaminen ja ymmärtäminen käytäntöön soveltamisessa. Luontoelementtien ja erilaisten toimintaympäristöjen käyttöön liittyvien tekijöiden ymmärtäminen Green Care -palveluissa.
Luonnon hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja niiden syntymekanismien ymmärtäminen	Luonnon hyvinvointivaikutusten nimeäminen ja hyvinvointivaikutusten syntymekanismien ymmärtäminen. Green Caren hyvinvointivaikutusten ja niiden syntymekanismien tunnistaminen erilaisissa palveluissa, erilaisille asiakasryhmille. Luontolähtöisen toiminnan hyvinvointiperusteiden ymmärtäminen.
Green Care -laatutekijöiden ymmärtäminen ja toimialaa koskevien lakien tunnistaminen; Green Care toimialan ja kehityksen tunnistaminen	Green Care -palveluiden laatuun vaikuttavien tekijöiden tunteminen ja ymmärtäminen. Toimialaa koskevien keskeisten lakien tunnistaminen. Toimialan olemassa olevan toiminnan (palveluntuottajat, verkostot) tunnistaminen, nykytilan ja kehittämismahdollisuuksien tunnistaminen

TAULUKKO 1. LuontoHoivan laatumerkkiin vaadittavan osaamisen koulutuksen sisältö (Green Care Finland ry.)

KUVA 2. LuontoVoiman ja LuontoHoivan laatumerkit (Green Care Finland ry.)

3.3 Ohjausosaaminen ja oman osaamisen arviointi

Ohjaus käsitteenä on määritelty ammatilliseksi ja tavoitteelliseksi suhteeksi ohjaajan ja ohjattavan välillä. Ohjaustilanteet perustuvat yhteistyöhön sekä vuorovaikutukseen osapuolien välillä. Ohjaaja tarjoaa tilanteessa ohjattavalleen oman ammatillisen osaamisensa. Tavoitteena ohjauksella on ohjattavan kasvun ja kehityksen tukeminen, voimavarojen kasvattaminen sekä kannustaminen. Perusperiaatteina ohjauksessa ovat kohtaaminen, ihmisen kunnioittaminen ja kuuleminen sekä yksityisyyden kunnioittaminen. Toimintaa tukee taustalla teoreettinen osaaminen, jota tarvitaan käytännön ohjaustyön rinnalle. (Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen, & Mäkelä 2011, 21)

Luontolähtöisen toiminnan ohjauksen tausta-ajatuksena on kokemuksellinen oppiminen. Jo pelkästään luontokokemus tukee ihmisen hyvinvointia ja on hyödyllinen. Kun siihen lisätään tavoitteellisuus ja kokemuksen pohtiminen sekä työstäminen, se johtaa uuteen ymmärrykseen ja uusien käsitysten muodostumiseen. Pohdinnan avulla ihminen voi oppia jäsentämään kokemuksiaan ja parhaimmillaan siitä syntyy uusia merkityksiä omalle toiminnalle ja elämälle. (Ojanen 2006, 74; Hirvonen 2014, 38).

Ohjauksen toimintamallit ja menetelmät tulee valita ohjauksen tavoitteeseen ja toimijoiden rooleihin perustuen. Jos tavoitteena on antaa pelkästään tietoa, ohjaajan roolina on olla tiedonantaja, jolloin asiakkaan rooliksi jää tiedon vastaanottaja sekä käsittelijä. Jos tavoite perustuu asiakkaan voimavarojen löytämiseen, asiakkaan rooli muuttuu aktiiviseksi osallistujaksi ja oman elämänsä asiantuntijaksi. Ohjaajan on huomioitava ohjausprosessin eri osa-alueet, joihin kuuluu asiakkaan tilanteen nostaminen keskiöön, ymmärrys ohjausprosessista ja sen vaiheista sekä menetelmällinen osaaminen. (Vänskä ym. 2011, 29.)

Luontoavusteisuuden ohjaamisessa tärkeinä elementteinä pidetään ihmisen sekä eläimen kohtaamisen taitoja, jämäkkää ammatillista suhtautumista ohjattavia kohtaan, luottamusta herättävää varmuutta ja rauhallisuutta sekä arvostuksen osoittamista kaikkia ohjattavia kohtaan. Toiminnan ohjaamisessa tulee

ottaa huomioon luonto-olosuhteet, jotka voivat muuttua tai aiheuttaa yllättäviä tilanteita. Näihin tulee osata reagoida nopeasti. (Suomi 2016, 94.)

Itsearviointissa ihminen arvioi omaa osaamistaan ja toimintaansa. Työelämässä itsearviointi on tärkeä taito. Ammatilaisen on tärkeä tietää työhönsä liittyvät kriteerit ja suunnitella, seurata, arvioida sekä kehittää työtään niiden perusteella. (Hätönen 2011, 32). Oman osaamisen arviointi vaatii itsetuntemusta ja itsensä johtamisen taitoja. Jokainen yksilö kokee arvioinnin eri tavalla, koska se perustuu aina omaan kokemukseen. (Kuitunen & Sutinen 2018, 52–53.) Itsearviointi perustuu yksilön haluun nähdä omat vahvuutensa ja heikkoutensa sekä haluun kehittyä. (Aaltonen, Kirjavainen & Pitkänen 2014, 166.)

Oman osaamisen arvioinnissa saadulla palautteella on suuri merkitys. Palautetta on tärkeä saada useammasta näkökulmasta. Osaamisen arvioinnissa palautetta voidaan pyytää työkavereilta, asiakkailta sekä verkostoyhteistyökumppaneilta. Osaamista voidaan yksilön lisäksi arvioida organisaatiotasolla, jolloin arvioidaan koko yhteisön yhteistä osaamista. (Salojärvi 2013.)

3.4 Asiakkaana erityistä tukea tarvitseva henkilö

Omakoti Suomalainen tarjoaa asumis- ja päivätoimintaa kehitysvammaisille tai muutoin erityistä tukea tarvitseville henkilöille, joten toiminnassa tulee ottaa huomioon asiakkaiden erilaiset ohjaustarpeet. Luontohoivan palvelujen toiminnan luonne ja tavoitteet vaihtelevat palvelun sekä asiakasryhmän mukaan (Vehmasto 2014). Sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitseva henkilö määritellään henkilöksi, jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Vaikeus voi aiheutua kognitiivisesta tai psyykkisestä vammasta tai sairaudesta, vakavasta päihdeongelmasta tai hän voi tarvita useita tukimuotoja samaan aikaan. Sosiaalihuollossa viranhaltija harkitsee tapauskohtaisesti, onko henkilö lain tarkoittamalla tavalla erityistä tukea tarvitseva henkilö. Sosiaalihuoltolain lisäksi voidaan palveluita järjestää tai täydentää vammaispalvelulain mukaisesti. Vammaispalvelulain mukaan vammaiseksi henkilöksi määritellään henkilö, jolla on vamman tai sairauden vuoksi pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista. (L1301/2014; L 380/1987.)

Kehitysvammaisen tai erityistä tukea tarvitsevan henkilön ohjaamisessa on hyvä ottaa huomioon tiettyjä asioita. Tulee varata riittävästi aikaa toiminnan toteuttamiseen, koska asiakas voi tarvita enemmän aikaa ohjeiden ymmärtämiseen. Ohjaajan tulee olla ilmaisussaan selkeä ja antaa yksi ohje kerrallaan. Ohjeistuksen apuna voi käyttää kuvia toiminnan selkeyttämiseksi. Toiminnasta voi kertoa kuvallisen ohjetaulun avulla mitä seuraavaksi tapahtuu. Jos asiakkaalla on käytössään tulkkipalvelu, tulee tulkki tilata ajoissa toiminnan sujumiseksi. Ohjeistus on hyvä kerrata ja varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt ohjeen oikein. (Kehitysvammaliitto. Verneriverkkopalvelu. Kehitysvammaisen henkilö asiakkaana.)

Esteettömyys sekä tarvittavat apuvälineet on otettava kommunikaation lisäksi huomioon. Usein ohjaaja saa käyttää luovuuttaan keksiessään sopivia apuvälineitä luontohoivatoimintaan, sillä niitä ei saa useinkaan valmiiksi tehtyinä. Usein toimintaa tukevat apuvälineet voivat olla hyvin yksinkertaisia. Esimerkiksi painavan kastelukannun puutarhatoiminnassa korvata suihkepullolla tai kiikkerät kottikärryt voidaan maatilatoiminnassa korvata tasaisemmillä maitokärryillä. (Salovuori 2015.)

4 AIEMPI TUTKIMUS LUONTOHOIVAN OSAAMISESTA

Luontohoivan hyvinvointivaikutuksia on tutkittu niin maailmalla kuin Suomesakin. Henkilöstön osaamisesta tehtyjä tutkimuksia löytyy vähemmän. Etsiesäni tietoa luontohoivan tutkimuksesta löysin muutamia tutkimuksia, joissa käsiteltiin henkilöstön osaamisen näkökulmaa.

Työtehoseura ry:n (TTS) vuonna 2012 julkaisussa nro.413 Green Care – Vihreä Hoiva maaseudulla Kyselyiden ja haastatteluiden yhteenvetoraportissa koottiin yhteen tuloksia kyselyistä ja haastatteluista eri toimijoille. Julkaisun raportissa esitellään Green Care – Vihreä hoiva maaseudulla (VIVA) hankkeen tuloksia. Raporttia varten toteutettiin kyselyitä ja haastatteluja maaseutuyrittäjille, hoivayrittäjille, kunnille sekä kolmannen sektorin toimijoille. Hankkeen haastattelut kohdennettiin Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pirkanmaan,

Uudenmaan sekä Varsinais-Suomen toimijoille. (Korhonen, Liski-Markkanen, Nikander & Roos 2012.)

Raportin tulokset koskivat enimmälti luontohoivan tunnettavuutta ja kiinnostusta järjestää palveluita tulevaisuudessa. Raportin seasta löytyi kuitenkin viittauksia luontohoivan osaamiseen ja sen kehittämiseen. Tässä muutamia huomioita raporttiin perustuen. Luontohoivan kehittämiseksi kolmannen sektorin toimijoiden parissa heräsi ajatuksina yhteisten hankkeiden perustaminen, tiedotus toiminnasta, yleiseen mielipiteeseen vaikuttaminen, perhehoitajien ja vapaaehtoisten rekrytoiminen, hyvien käytäntöjen levittäminen sekä haja-asutusalueiden palveluiden kehittäminen. Hoivayrittäjien keskuudessa tärkeänä pidettiin sosiaali- ja terveysalan koulutusta sekä pitkää työkokemusta ja soveltuvuutta alalle. Lisäksi työntekijöiden kouluttamista pidettiin tärkeänä. Menetelmistä korostui eläinavusteisuus, jonka koettiin parantavan asiakkaiden vuorovaikutustaitoja sekä itsetuntoa. Esille nousi tarpeeksi turvallinen ympäristö toteuttaa toimintaa. Lisäksi haastatteluista nousi esille, että toiminnan tulisi olla ammatillista ja tavoitteellista. (Korhonen ym. 2012)

Merja Leppäahon (2016) Pro gradu – tutkielmassa Luontoavusteinen hoivatyö Toimijuuden kehittyminen ja toiminnan kriittiset pisteet työntekijöiden kertomana keskitytään henkilöstön kokemuksiin luontohoivan toteuttajana. Haastattelun tulosten mukaan työntekijän ei tarvitse olla puutarha- tai luontoalan ammattilainen tuottaessaan luontoavusteista toimintaa. Haastatteluissa korostui työntekijän motivaatio tiedon etsimiseen ja uuden oppimiseen. Eläinavusteisten menetelmien kohdalla koettiin harrastuneisuudesta olevan hyötyä ja usein eläimistä huolehtivatkin eläimistä enemmän tietävät henkilöt. Henkilöille, jotka kokivat luontosuhteensa vahvemmaksi, oli toiminnan toteuttaminenkin luontevampaa. Toiminnan ideologian tiedostamista pidettiin ammatillisuutta vahvistavana tekijänä. Haastateltavat korostivat osaamisen jakamista työntekijöiden kesken. Osa haastateltavista koki niiden henkilöiden kehittävän toimintaansa ammatillisemmaksi, kenellä ei ollut aiempaa kokemusta toiminnasta. Tämä ilmeni niin, että he hakivat enemmän pohjaa ja perusteluja toiminnalleen Vihreän hoivan ideologiasta. Kokeneempien työntekijöiden kohdalla korostui osaamisen jakaminen ja siinä kehittyminen. Ammatillisen

osaaminen lähtökohtana koettiin olevan suunnitelmallinen asiakkaiden tarpeista lähtevä toiminta. (Leppäaho 2016.)

Työntekijöiden vahvuuksien löytäminen vaikutti työmotivaatioon, sitoutumiseen sekä toiminnan kehittämiseen. Resurssien mahdollistaminen tukivat työntekijöiden toimintaa ja toiminnan kehittymistä. Haastatteluissa korostui uskallus ja rohkeus koko organisaatio tasolla kokeilla uutta sekä toiminnan hyvinvointivaikutusten tiedostaminen. Organisaation tarjoamat mahdollisuudet kouluttautumiseen ja kurssitoimintaan sekä henkilöstön mukaan ottaminen kehittämisen- ja suunnittelutyöhön koettiin tärkeinä asioina. Asiakkaiden virkistyminen, piristyminen sekä kuntoutuminen koettiin palkitsevana ja ammatillisen toiminnan tuloksena. Positiiviset kokemukset luontotoiminnan yhteydessä loi motivaatiota työn tekemiseen ja loivat merkitystä työlle. Luontotoiminnan koettiin luovan yhteisöllisyyttä, lisäävän sosiaalisuutta sekä innostusta toiminnan kehittämiseen. Henkilöstö koki saavansa myös itselleen hyvinvointikokemuksia toteuttaessa luontohoivaa. (Leppäaho 2016.)

Päivi Yrölä-Jussila (2018) on tutkinut henkilöstön ajatuksia tärkeimmistä Luontohoivan osaamisalueista opinnäytetyössään Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen palveluliiketoiminnassa: Case: Luontovoiman osaamisen kehittäminen. Henkilöstön vastauksissa oli korostunut tieto siitä mihin luontohoivan toiminnalla ollaan pyrkimässä. Vastauksissa kävi ilmi, että pitää tietää mitä on ohjaamassa ja mitä toiminnalla tavoitellaan. Toimintaa tulee toteuttaa tietoisesti. Hyvinvointivaikutusten tiedostaminen ja keinot niiden saavuttamiseen on tunnettava. Tavoitteellisuus sekä vaikutusten mittaaminen nousivat tutkimuksessa yhdeksi ammatillisuuden mittariksi. Henkilöstö oli nostanut esille vastauksissaan ohjausosaamisen. Tulee tiedostaa miten ohjata yksilöllisesti asiakasta tai ryhmää. Ryhmän ohjaamisessa on otettava huomioon ryhmädynamiikka. Näiden lisäksi tutkimuksessa korostui menetelmäosaaminen. Henkilöstön mielestä luontohoivan osaaminen voi perustua koulutukseen, harrastuneisuuteen sekä aiemman työhistorian perusteella. Osaamisen kehittämisessä pidettiin tärkeänä kouluttautumisen lisäksi verkostoitumista. (Yrölä-Jussila 2018, 50-53.)

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyöni tilaaja on Mehiläinen hoivapalvelut/Omakoti Suomalainen. Omakoti Suomalaisen yksiköt tarjoavat tuettua, ohjattua sekä tehostettua asumispalvelua kehitysvammaisille, autismin kirjon kuuluville tai muista syistä kognitiivista tukea tarvitseville. Kodit ovat 4–10 hengen pienyhteisöjä. (Mehiläinen Oy. Omakoti Suomalainen. Asumispalvelua ja päivätoimintaa tukea tarvitseville.)

Omakoti Suomalaisen maaseutuyksiköitä Kuopion Savulahdessa ovat Vilhola, Veeruska sekä Juuliska. Maaseutuyksiköiden yhteydessä sijaitsee Vikkelän talli. Kaupunkiyksiköt Perhekoti, Rantarinne sekä tukiasunnot sijaitsevat Kuopion Päivärannassa. Työskentelen itse Juuliskassa, jonka vastuulla on osa Vikkelän tallin hoidosta. Vikkelän tallissa asustaa tällä hetkellä kaksi possua sekä viisi ponia. Vilholassa asustaa kaksi kissaa. Lisäksi yksiköissämme vierailee henkilöstön omia koiria.

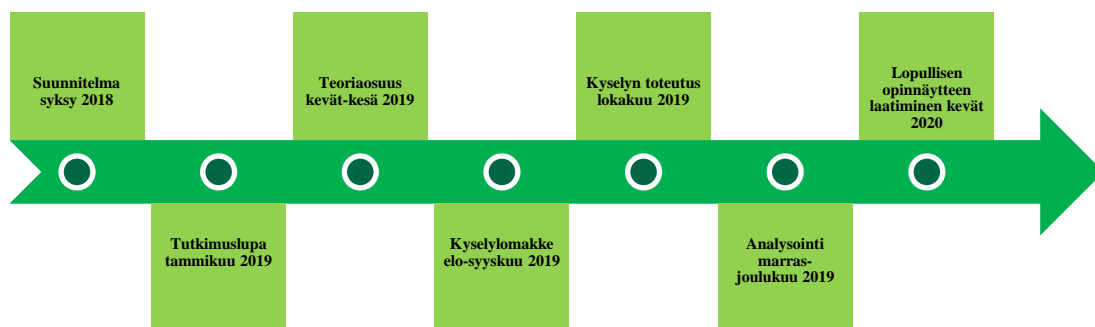
Omakoti Suomalaisen toiminnan perustana on luontohoiva, joka on vahvasti läsnä päivittäisessä toiminnassa hoivakotien arjessa. Työyksiköissämme on perustettu vuonna 2018 Green Care -työryhmä, jonka tavoitteena on kehittää luontohoivan toimintaa yksiköissämme. Työryhmään on koottu työntekijöitä kaupunki- sekä maaseutuyksiköistämme ja se kokoontuu noin 4 kertaa vuodessa. Omakoti Suomalainen on osa Mehiläinen oy:n konsernia, jonka alaisuuteen hoivapalvelut siirtyivät vuonna 2017. Green Care -menetelmiä Omakoti Suomalaisen yksiköissä on käytetty jo vuodesta 2007, jolloin sen omisti vielä Perhe- ja Palvelukodit Suomalainen Oy.

Työyhteisömme haluaa kehittää luontohoivan toimintaa yksiköissämme ja opinnäytetyön aiheeni nousi työyhteisöstä käydystä keskustelusta. Kehittämistyön pohjaksi päätin kartoittaa Omakoti Suomalaisen hoivakotien henkilöstön osaamista luontohoivan saralta. Näin ollen Omakoti Suomalaisen henkilöstö ja johto saavat ajankohtaista tietoa henkilöstön osaamisesta ja osaamisen kehittämistä on helpompi jatkaa.

5.1 Tutkimuskysymykset ja aikataulut

Opinnäytetyöni etsii vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

1. Millaista luontohoivan osaamista Omakoti Suomalaisen henkilöstöllä on?
2. Millaista koulutusta henkilöstö kokee tarvitsevansa luontohoivan saralta?
3. Miten luontohoivan menetelmien käyttöä tulisi kehittää Omakoti Suomalaisessa?

KUVIO 1. Opinnäytetyön aikataulut

5.2 Aineistonkeruu

Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui kyselytutkimus. Valitsen menetelmän, koska tällä hetkellä Omakoti Suomalaisen yksiköissä työskentelee 30 työntekijää. Kyselytutkimuksen avulla aineiston hankinta on nopeaa ja näin ollen tavoitan laajemman joukon henkilöstöä lyhyellä aikavälillä. Lisäksi toteutan kyselyn omalla työpaikalla, joten kehittämiskohtien esille ottaminen on helpompaa, kun sähköisessä kyselyssä vastaukset eivät yksilöidy suoraan vastaajaan.

Kysely toteutetaan Webropol 3.0- kyselytyökalun avulla. Kyselytutkimus lähetetään sähköpostilinkillä henkilökohtaisiin työ sähköpostiosoitteisiin.

Verkkokyselyiden etuna on visuaalisuuden monet mahdollisuudet, taloudellisuus sekä nopeus toimittamisessa ja vastaamisessa (Raine & Perkkilä 2015,

109). Henkilökunta Omakoti Suomalaisessa työskentelee kolmivuorotyössä ja tällöin henkilöstö voi itse valita milloin on hyvä aika keskittyä kyselylomakkeen täyttämiseen työvuoron aikana. Kyselytutkimuksessa kerätään tietoa muun muassa erilaisista ilmiöistä, mieliteistä, asenteista ja arvoista tai ihmisten toiminnasta. Mittausvälineenä toimii kyselylomake, jonka avulla tutkija esittää kysymyksiä tutkittavasta aiheesta. Kyselylomake erottuu haastattelulomakkeesta sillä, että sen on toimittava omillaan ilman haastattelijan apua. (Vehkalahti 2008, 11.) Kyselylomakkeen suunnittelussa tulee olla tarkka, koska siihen ei voi vastaamisen jälkeen tehdä enää muutoksia. Tutkimuksen onnistuminen riippuu siitä, onko kysymysten sisältö olennaista sekä onko kysymykset aseteltu tutkimuskysymysten mukaisesti.

Kyselytutkimus voi sisältää avoimia sekä suljettuja osioita. Avoimissa osioissa kysymykseen vastataan vapaamuotoisesti ja suljetuissa osioissa vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi. Valmiit vastausvaihtoehdot selkeyttävät tiedon keräämistä ja käsittelyä. Avoimet kysymykset taas antavat sellaista tärkeää tietoa, jota ei välttämättä suljetuilla kysymyksillä saada. (Vehkalahti, K. 2008, 20-25.) Kyselyyn valitsen kysymyksiä, jotka ovat helppo ymmärtää ja tulokset vastaavat tutkimuskysymyksiini. Suljetut ja avoimet osiot tukevat laadullisen aineiston tuottamista. Suljetuiden kysymysten avulla selvitän muun muassa termien tunnettavuutta sekä muita kysymyksiä, joihin voi vastata lyhyesti myöntävästi tai kieltävästi. Terminä päädyin käyttämään kyselyssä green care-terminiä, koska se on luontohoivan termiä tutumpi henkilöstölle. Avoimia kysymyksiä esitän niistä asioista, joihin haluan laajempaa tietoa, kuten henkilöstön vahvuuksista luontohoivan osalta. Tämän lisäksi muodostan kysymyksiä, joissa on mahdollista valita suljettu vastausvaihtoehto tai täydentää vastaustaan avoimessa osiossa.

Aluksi kartoitan henkilöstön ymmärrystä luontohoivan termistöstä ja lisätiedon tarpeesta. Luontohoivan toteuttamisessa on tärkeä tietää mitä on tekemässä ja osaaminen lähtee termien tuntemisesta. Tämän jälkeen kartoitan millaista koulutusta luontohoivasta henkilöstöltä löytyy. Tämä kertoo osaamisen tasosta kartoituksen hetkellä. Sitten kyselyssä selvitetään mitä luontohoivan menetelmiä henkilöstö työssään käyttää sekä löytyykö henkilöstöltä muualta hankittua luontohoivan osaamista. Nämä kysymykset kertovat mitä menetelmiä

työssä käytetään ja onko henkilöstöllä muodostunut tarvittavaa osaamista joltain muuta kautta. Sen jälkeen kyselyssä kartoitetaan koulutustarvetta sekä henkilöstön vahvuuksia luontohoivan käytössä. On tärkeää tehdä näkyväksi millaista koulutusta henkilöstö itse kokee tarvitsevansa osaamisensa tukemiseksi. Lopuksi kyselyssä kysytään yleisesti Omakoti Suomalaisen luontohoivan kehittämistarpeita. Viimeinen kysymys vastaa koko organisaation kehittämistarpeisiin ja siihen, mitä ne ovat henkilöstön näkökulmasta.

Kyselylomakkeen testausvaihe on tärkeä, jotta sitä voi vielä kehittää lopulliseksi versioksi palautteen pohjalta. Testausvaiheessa saadulla palautteella on tärkeä merkitys, koska sillä saa tietoa onko kysymykset ymmärrettäviä ja selkeitä. Toimitin testiversioiden kyselystä green care-työryhmälle syyskuussa 2019, jolta sain palautetta kyselystä. Palautteen perusteella muokkasinkin lopullisen version kyselytutkimuksesta ja lähetän sen työntekijöille, jotka työskentelevät marras-joulukuussa 2019 Omakoti Suomalaisen yksiköissä.

5.3 Aineiston analysointi

Aineisto muodostui suljetuista ja avoimista osioista. Kyselyssä oli 3 kokonaan suljettua kysymystä. Niissä käsiteltiin luontohoivan eri menetelmien käyttämistä ja menetelmien käyttömahdollisuuksia sekä menetelmäosaamisen koulutustarvetta. Osin suljettuja kysymyksiä oli kyselyssä 3, joissa tietyn vaihtoehdon valitessa pyydettiin tarkentamaan vastausta. Nämä kysymykset käsittelivät luontohoivan ja luontovoiman käsitteitä, olemassa olevaa luontohoivan koulutusta sekä muualta hankittua osaamista. Täysin avoimet osiot käsittelivät vastaajien omia vahvuuksia luontohoivassa, Omakoti Suomalaisen toiminnan kehittämistä sekä vapaan sanan osiota. Vahvuuksistaan oli kertonut 12 vastaajaa, toiminnan kehittämiseen näkökulmiaan oli kertonut 15 vastaajaa ja vapaan sanan osioon oli vastannut 5 henkilöä.

Päätin analysoida tutkimusaineistoa aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Sisällönanalyysi luetaan laadullisen tutkimuksen metodiksi, jossa etsitään asiayhteyksiä tutkimusaineistosta. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi aloitetaan etsimällä tutkimusaineistosta yhtäläisyyksiä, jonka jälkeen aloitetaan aineiston pelkistäminen (Vilka, H. 2005. 139-140). Jaoin tulokset

tutkimuskysymysten mukaisesti henkilöstön vastauksista nousseisiin teemoihin. Teemoiksi muodostuivat osaaminen, koulutustarve sekä kehittäminen. Sisällönanalyysin avulla tutkimusaineiston tulosten luokittelu järkeviin kokonaisuuksiin helpottuu ja tulosten jäsentely on tutkijan kannalta helpompaa. Sisällönanalyysi valikoitui tutkimusmenetelmäksi, koska halusin nostaa esille henkilöstön näkökulman ja kokemukset luontohoivan osaamisesta. On tärkeää, että henkilöstön ääni tulee kuuluviin ja kehittämisen tarpeet nousevat henkilöstön omista tarpeista. Tällöin henkilöstö on sitoutuneempi kehittämään itseään. Minua tutkijana kiinnostaa tietää miten aiemmassa tutkimuksessa muodostuneet teemat esiintyvät ja onko niillä yhtäläisyyksiä tämän tutkimuksen kanssa. Sisällönanalyysi analysointimenetelmänä antaa vapaamman kehyksen käsitellä tutkittavaa asiaa ja tutkijalla on mahdollisuus nostaa itseään kiinnostavimmat teemat esille aineistosta. Sisällön analyysin avulla tutkija löytää vastausten seasta olennaisimmat asiat. Sisällönanalyysillä pyritään kokoaamaan tutkittavasta ilmiöstä tieto tiivistettynä ja yleisellä tasolla. Sisällönanalyysin avulla järjestellään aineisto johtopäätösten tekemistä varten. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 95-110.) Karsin tutkimusaineistosta epäolennaiset asiat pelkistämällä aineiston eli litteroimalla aineiston kolmen teeman alle. Litteroinnin avulla kaikki epäolennainen jäi tutkimustuloksista pois ja samalla aineistosta nousi esille tutkimuskysymyksiin pohjautuva aineisto. Tutkimuksen aineistoa tuli käydä läpi useaan otteeseen, jotta sieltä sai poimittua kaiken olennaisen tutkimuksen kannalta. Lopuksi kirjoitin tutkimusaineistosta yhteenvedon, jonka tuloksia esittelen luvussa 6 sekä johtopäätöksiä käsittelen luvussa 7.

5.4 Eettisyys

Tutkimusaiheen valinta on eettinen kysymys, joten tulee miettiä miksi tutkimusta tehdään ja kenen ehdoilla siihen ryhdytään (Tuomi & Sarajärvi 2003, 126). Tutkimuksen tarve nousi yhteistyökumppanin tarpeesta kartoittaa henkilöstön osaamista. Tutkimusta varten haettiin tutkimuslupaa yhteistyökumppanilta ja tehtiin selkeä sopimus tutkimuksen toteuttamisesta ja salassapitoon liittyvistä asioista. Kaikille työyhteisössä työskenteleville tarjottiin mahdollisuus osallistua tutkimukseen. Laadullisessa tutkimuksessa vastausten laatu on tärkeämpää, kuin vastaajien määrä. Kyselytutkimukseen osallistui 17 henkilöstön edustajaa 28 hengen työyhteisöstä, joten tulee ottaa huomioon vastaajien

määrä. Tutkimustulokset vastaavat näin ollen reilun puolen henkilöstön mieli-
pidettä luontohoivan osaamisesta, koulutustarpeista sekä toiminnan kehittämi-
sestä.

Tutkimuksen lähtökohtana on henkilöstön osaamisen kartoittaminen ja osaa-
misen lisääminen. Tämä vaikuttaa toiminnan toteuttamiseen asiakastyössä.
Luontohoivan toteuttamisessa tulee ottaa huomioon eettiset periaatteet. Hen-
kilöstöllä tulee olla tarpeeksi osaamista, jotta toiminta on eettisesti hyväksyttä-
vää. Kyselytutkimus perustuu henkilöstön osaamisen ja vahvuuksien löytämi-
seen. Omakoti Suomalaisen henkilöstö haluaa kehittää toimintaansa vihreän
hoivan osalta, joten tälle tutkimukselle on hyvät eettiset lähtökohdat. Tutkimuk-
seen osallistumisen on perustuttava vapaaehtoisuuteen ja osallistujille on sel-
vitettävä tutkimuksen tavoitteet, menetelmät sekä mahdolliset riskit (Tuomi &
Sarajärvi 2003, 128). Kyselytutkimukseni saatteessa kerroin tutkimuksen ole-
van vapaaehtoinen, miksi olisi tärkeää osallistua tutkimukseen sekä kyselylo-
makkeen anonymiteetistä.

Kyselytutkimuksen toteuttaminen sähköisesti oli eettinen valinta. Tällöin hen-
kilöstön jäsenet eivät henkilöidy, toisin kuin teemahaastattelussa minä tutki-
jana olisin tiennyt mikä vastaus oli kenenkin. Koska olen itse osa työyhteisöä,
tämä olisi voinut vaikuttaa vastauksiin. Kun tutkii omaa työtään, on tutkijan
haasteena keskittyä ainoastaan tuloksista ilmenevään tietoon eli olla tuloksille
objektiivinen. Tähän tulee erityisesti kiinnittää huomiota tutkimustuloksia ana-
lysoidessa. Opinnäytetyössä käytetty tutkimusaineistoa säilytetään opinnäyte-
työn tekemisen ajan, jonka jälkeen se hävitetään.

6 TULOKSET

Kyselyyn johtava linkki jaettiin yhteensä 28 henkilölle. Kyselyyn vastasi yhteensä 17 henkilöstön edustajaa. Vastausaikaa heillä oli alun perin kaksi viikkoa, mutta vähäisen vastausaktiivisuuden takia jatkoin vastausaikaa vielä viikolla. Kyselyyn vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen.

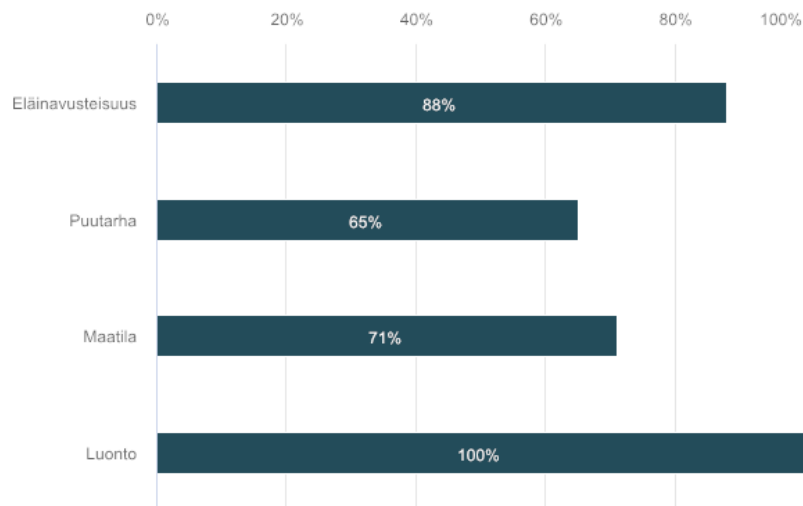
6.1 Osaaminen

Osaamisella tarkoitetaan henkilöstön ammattitaitoa. Tutkimuksen tuloksista selviää henkilöstön tämän hetkinen osaaminen luontohoivan osalta. Luontohoivan ja luontovoiman termit olivat kaikille kyselyyn vastaajille yhtä lukuun ottamatta selkeitä. Yksi vastaajista pohti avoimessa osiossa kuitenkin sitä, onko kaikille henkilöstön jäsenille selkeää mitä termit pitävät sisällään sekä tietääkö henkilöstö aina toteuttavansa luontohoivaa työssään.

Koulutusta luontohoivasta oli kolmella vastaajista. Yhdellä heistä oli Green Care 5 opintopisteen koulutus. Toisella heistä oli luontoyrittäjäkoulutus. Kolmas ei ollut vastannut jatkokysymykseen, millaista koulutusta hänellä on. Kysyttäessä muusta luontohoivaan liittyvästä osaamisesta ja harrastuneisuudesta, esiintyi kymmenellä vastaajalla muuta kautta hankittua osaamista. Tuloksista nousi ilmi, että osaamista on eniten eläinavusteisista menetelmistä. Lisäksi yksi vastaaja kertoo käyneensä hevosalan koulutuksen. Hevososaamista oli usealla vastaajalla hankittu jotain muuta kautta, kuten harrastustoiminnasta. Kaksi vastaajista kertoi hankkineensa osaamista koirankasvatuksen kautta ja toisella heistä oli lisäksi koulutus koira-avusteisuuden käytöstä. Yhdellä vastaajista oli luontohoiva osaamista kertynyt aiemmasta työpaikasta. Yhdellä vastaajista oli osaamista kertynyt metsästys- ja kalastusharrastuksen kautta. Yksi vastaajista kertoi kerryttäneensä osaamistaan maatilalla varttumisen kautta. Tuloksissa ilmenee, ettei kaikilla kyselyyn vastanneista ole minäkäänlaista koulutusta tai muualta hankittua osaamista.

Luontohoivan menetelmiä olivat työssään käyttäneet kaikki osallistujat. Menetelmistä eniten työssä käytetään luontoavusteisuutta (taulukko 2). Kaikki

vastaajista olivat käyttäneet tätä menetelmää työssään. Toiseksi eniten käytetään eläinavusteisia menetelmiä, sen jälkeen tuli maatilán käyttö ja viimeisenä puutarhan käyttö. Vastauksista käy ilmi, että eläimet ovat toiminnassa eniten keskeisessä osassa heti luonnossa liikkumisen jälkeen.

TAULUKKO 2. Omakoti Suomalaisen henkilöstön käyttämät menetelmät luontohoivassa

Omia vahvuuksia luontohoivan osalta toi esille kaksitoista vastaajaa. Kuten kuviosta 2 käy ilmi, vastaajista suurin osa kokee vahvuudekseen eläinavusteisuuden käytön työssään. Osalla oli omia koiria ja ne olivat mukana työpaikalla työvuorojen aikana. Hevososaaminen korostui suurimmassa osassa vastauksista.

Omat koirat mukana töissä. Hevosavusteisuus (harrastus pohjalta useamman vuoden ajalta/lapsuudessa ollut hevosia kotona...

Työn ulkopuolella olen tekemisissä hevosten kanssa harrastukseni puolesta ja siitä minulla on paljon kokemusta.

Hevosavusteisuus- minulla on hevosalan koulutus ja työkokemusta. Koira-avusteisuus- pitkä kokemus koirista ja niiden käytöstä eri tilanteissa.

Luonnon hyödyntämisen työssään nimesi vahvuudekseen neljä vastaajaa.

Luonto-osaamisen vahvuudeksi nousi kiinnostus luontoa kohtaan, luonnon

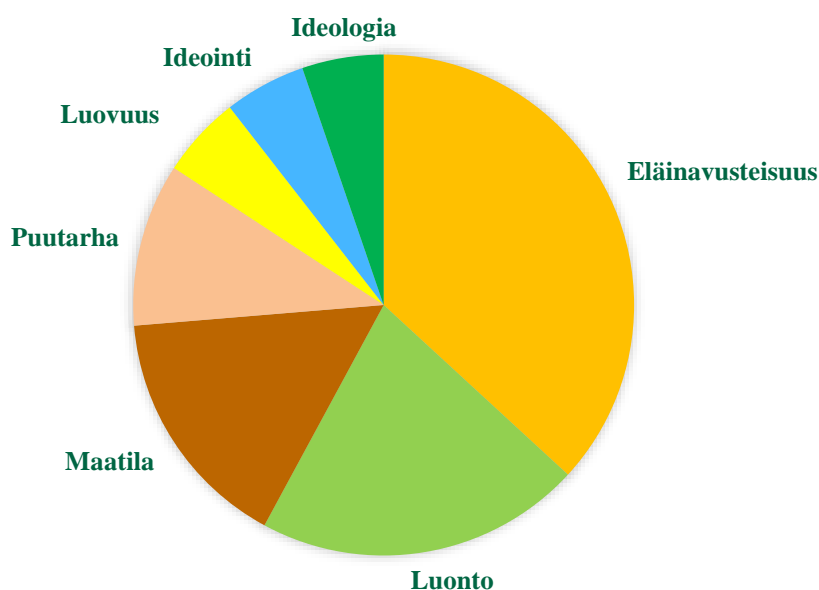
tuntemus, luontoon liittyvät tapahtumat ja retket sekä luonnonmateriaalien hyödyntäminen käsitöissä. Henkilöstö koki luonnon motivoivana ja voimauttavana tekijänä luontohoivassa. Luonto oli monelle tärkeä elementti myös vapaa-ajalla.

Itselleni luonto ja luonnossa liikkuminen on todella tärkeää, joten minulla on innokkuutta ja motivaatiota toimia myös työssäni luonnossa. Koen sen omaksi vahvuudekseni.

Lisäksi luonnossa liikkuminen ja toimiminen on itselleni tärkeää työn ulkopuolella, joten siltäkin osin osaamista löytyy.

Luonnontuntemus sekä kokemus esim. retkeilystä ja luontoon liittyvien tapahtumien järjestämisestä...

Maatilatoiminnan suunnittelun ja maatilatoiminnassa ohjaamisen koki vahvuudekseen kolme vastaajaa. Yksi vastaajista oli toiminut maatilalla aiemmin lomittajana sekä asunut maalla. Puutarhan hyödyntäminen luontohoivassa vahvuutena nousi esille kahdessa vastauksessa. Toisella vastaajista oli kotona oma puutarha. Yksi vastaajista koki vahvuudekseen luovuuden ja kädenaidot luontohoivan toteuttamisessa, yksi mainitsee vahvuudekseen uusien ideoiden tuomisen käytäntöön sekä yksi ideologian sisäistämisen ja halun kehittää toimintaa.

KUVIO 2. Omakoti Suomalaisen henkilöstön vahvuudet luontohoivassa

6.2 Koulutustarpeet

Tutkimuksesta kävi ilmi, että suurimmalle osalle vastaajista käsitteet luontohoiva ja luontovoima ovat selkeitä. Ainoastaan yksi vastaajista kaipasi käsitteiden selkeyttämistä. Yksi vastaajista nosti esille, etteivät kaikki työntekijät tunnista toteuttavansa luontohoivaa. Vastaajista yksitoista toi esille koulutuksen lisäämisen koko henkilöstölle. Vastauksissa oli mainittu säännöllisen kertausten ja jatkuvan lisäkoulutautumisen tärkeys. Ulkopuolisen koulutuksen lisäksi sisäinen koulutus oli nostettu muutamassa vastauksessa esille.

Green care -koulutusta kaikille siellä työskenteleville. Green care on aika laaja-alainen. Osa ei tiedä edes toteuttavansa sitä ja osa tietää. Joka tapauksessa kaikille työntekijöille koulutus olisi tarpeen.

Meidän pitäisi kouluttaa henkilöstöä säännöllisesti...Viime aikoina meille on tullut myös paljon uusia työntekijöitä ja mielestäni suurimman hyödy Green Care-toiminnasta saisi, jos kaikki olisivat siihen jollain tavoin koulutettuja.

Koko henkilökunnalle koulutusta aiheeseen eri näkökulmista...

– – Green Care sisäiset koulutukset -> työntekijät voisi opastaa toisia.

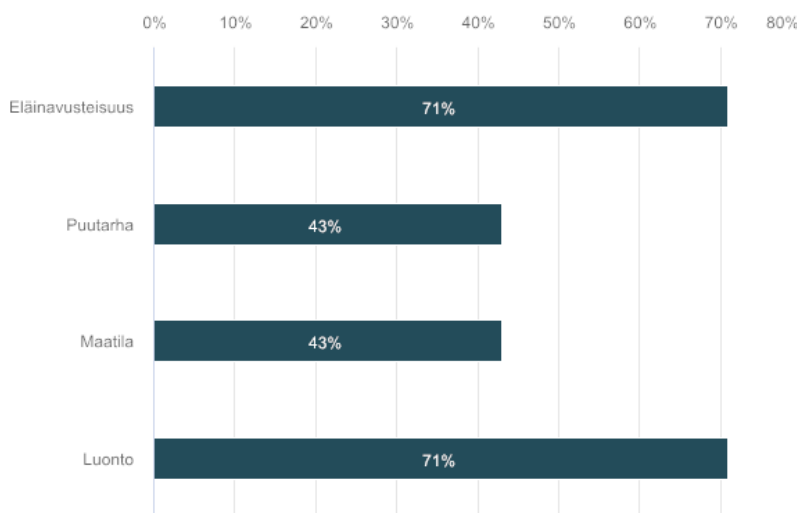
Menetelmäosaamiseen koulutusta kaipasi neljätoista vastaajaa (taulukko 3). Vastauksissa menetelmistä nousi esille erityisesti luonto ja eläinavusteisuus. Molemmista menetelmistä kaipasi lisätietoa kymmenen vastaajaa. Luontomenetelmistä ei avoimessa osiossa ollut eritelty millaista koulutusta menetelmistä kaivataan. Eläinavusteisuuden kohdalta oli tuotu esille erityisesti hevososaaminen ja siihen liittyvä kouluttaminen sekä perehdyttäminen. Osa vastaajista kertoi haluavansa koulutusta useammasta menetelmästä.

– – Meillä on töissä paljon henkilökuntaa, joilla ei ole esimerkiksi mitään aikaisempaa hevososaamista ja silti he työskentelevät myös hevosten kanssa.

Koulutusta enemmän sekä käytännön vinkkejä kuinka voisi hyödyntää paremmin työssäni erilaisia Green Care menetelmiä...

Yleisesti lisätietoa Green Care-menetelmistä kaikille ohjaajille.

Kuusi vastaajista toivoi koulutusta puutarhan rakentamisesta sekä sen hyödyntämisestä luontohoivassa. Kuusi vastaajista toivoi koulutusta maatalan hyödyntämiseen luontohoivassa.

TAULUKKO 3. Omakoti Suomalaisen henkilöstön koulutustarpeet menetelmitäin

6.3 Kehittäminen

Kehittäminen on tärkeä osa luontohoivan toteuttamista. Toimintakentän ollessa nuori ja kehittyessä jatkuvasti, tulee palveluntarjoajan pysyä mukana kehityksessä. Tutkimuksen tuloksissa kuusi kuudestatoista vastaajasta oli sitä mieltä, että haluaisi toteuttaa luontohoivaa enemmän työssään. Yksi vastaajista oli maininnut työajan lisäämisen myös avoimessa kentässä kysyttäessä toiminnan kehittämisestä. Henkilöstö kokee, että kehittämiseen tulisi ottaa mukaan koko henkilöstön näkökulma, ei pelkästään green care-työryhmän näkemys. Tämän myötä toimintaa voisi monipuolistaa ja ideoita jakaa.

Green care toiminnan kehittämiseen pitäisi antaa henkilöstölle enemmän työaika ja tehdä yhteistyötä yksiköiden välillä.

Koulutusta/palavereja Green Careen liittyen koko työyhteisölle, monella varmasti hyviä ideoita, jolla toimintaa saa entistä monipuolisemmaksi.

Kehittämistarpeita koskevissa avoimissa vastauksissa oli kouluttautumisen sekä sisäinen koulutuksen lisäksi nostettu esille vierailut muihin luontohoivaa toteuttaviin yksiköihin.

– – käytännön vinkkejä kuinka voisi hyödyntää paremmin työssäni erilaisia Green Care menetelmiä. Kiva olisi kuulla muiden ideoita sekä esimerkkejä, kuinka työssään ovat hyödyntäneet eri menetelmiä, ovatko toimineet, jne.

Useammassa vastauksessa nostettiin esille luontohoivan menetelmien laajempi käyttö työssä. Henkilöstöllä on osaamista ja sitä jakamalla Omakoti Suomalaisen toimintaa voisi monipuolistaa. Konkreettisina tekoina oli mainittu puutarhan hyödyntäminen laajemmin sekä teemapäivien järjestäminen. Vastauksissa toivottiin myös biojätteiden kierrättämistä takaisin luontoon. Lisäksi toivottiin toiminnan monipuolistamista yleisellä tasolla.

Green Care toiminnan laajempi hyödyntäminen asiakastyössä.

– – miettiä miten voisimme lisätä green care-menetelmien käyttöä arkisessa työssämme.

Luontohoivan toiminnan näkyvyyden lisääminen nousi esille useammasta vastauksesta. Laatusertifikaatin hakeminen tuli ilmi muutamassa vastauksessa. Laatusertifikaatin avulla toimintaa voisi tehdä näkyvämmäksi.

Toivoisin että Omakoti Suomalaisessa tehtäisiin Green Care toimintaa vielä näkyvämmäksi!

Toiminnan näkyvyyden lisääminen. Laatusertifikaatin hakeminen?

Vapaan sanan osiossa oli yksi vastaajista todennut, että luontohoiva toteutuu hänen mielestään melko hyvin Omakoti Suomalaisessa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Luontohoivan toteuttamiseen tulee olla sosiaali-, terveys- tai kasvatustutkimus. Kaikilta ohjaustyössä työskenteleviltä Omakoti Suomalaisen henkilökunnan jäseniltä löytyy sosiaali- ja terveystieteiden koulutus. Tämän perusteella henkilöstön lähtökohdat luontohoivan toteuttamiseen tämän kriteerin kohdalta ovat hyvät. Tutkimuksen lisäksi luontohoivan toiminnan lähtökohdaksi oli mainittu riittävä ammattitaito ja riittävä kokemus. Omakoti Suomalaisen henkilöstölle käsitteet luontohoiva ja luontovoima olivat melko selkeitä. Menetelmäosaamisesta henkilöstön vahvuudeksi nousi eläinavusteisuus ja erityisesti hevososaaminen. Termeihin kaivattiin kuitenkin selkeyttämistä ja mietittiin tiedostaako henkilöstö aina toteuttavansa luontohoivaa? Tämä tulee esille myös seuraavista tutkimustuloksista: Tutkimuksen mukaan kaikki vastaajista kertoivat käyttäneensä jotakin luontohoivan menetelmistä työssään. Osa henkilöstöstä kokee kuitenkin toteuttavansa luontohoivaa ilman erityistä luontohoivan osaamista. Olipa kyse siitä, tunnistaako henkilöstö omaa osaamistaan vai eikö heillä ole koulutuksen tai aiemman kokemuksen tuomaa osaamista, tulisi kaikilla henkilöstön jäsenillä olla vähintään perustietoa luontohoivasta. Tämän lisäksi osaaminen ei tutkimustulosten perusteella jakaannu tasaisesti, vaan eri henkilöt kaipasivat koulutusta erityisesti eri menetelmistä. Kyselytutkimuksen perusteella henkilöstö kaipaa selkeästi lisää koulutusta, jotta riittävän ammattitaidon kriteeri toiminnan toteuttamisessa täyttyy. Perehdytystä ja tiedonjakamista omassa työyhteisössä kaivattiin lisää, jotta toiminnan ohjaamiseen tulisi riittävä kokemus.

Tutkimustulosten perusteella henkilökunnasta löytyi yksi henkilö, joka oli käynyt 5 opintopisteen laajuisen Green Care-koulutuksen. Tätä edellytetään Green Care Finlandin myöntämän LuontoHoivan laatumerkin saamiseksi (Green Care Finland ry. Laatu. Dokumentit ja osaaminen). Voimme siis todeta, että laatumerkin hakemista varten vaadittava vähimmäisosaaminen löytyy Omakoti Suomalaisen henkilöstöstä. Laatumerkin avulla toimintaa voidaan tuoda tunnetummaksi. Tämän lisäksi henkilöstöstä löytyi luontoyrittäjäkoulutuksen, sosiaalipedagogisen hevostoiminnan ohjaajan sekä koira-avusteisen koulutuksen käyneet henkilöt. Henkilöstöllä oli myös aiemmin hankittua

osaamista harrastuneisuuden perusteella. Tämä taas herättää kysymyksen, onko sillä merkitystä mistä luontohoivan osaaminen tulee, jos sitä kuitenkin voidaan todeta löytyvän? Tämä tuli esille myös Leppäahon pro gradu- tutkielman haastattelujen tuloksissa, joiden mukaan työntekijän ei tarvitse olla puutarha- tai luontoalan ammattilainen tuottaessaan luontoavusteista toimintaa. (Leppäaho 2016.) Osaamista on kuitenkin hankala osoittaa palvelun tilaajalle, jos siitä ei löydy jonkinlaista dokumenttia tai koulutusta.

Leppäahon tutkielman mukaan resurssien mahdollistaminen tuki työntekijöiden toimintaa ja toiminnan kehittymistä (Leppäaho 2016). Sama asia nousi esille myös kyselytutkimuksessani. Henkilöstöstä kolmannes toivoi enemmän työaikaa toiminnan toteuttamiseen. Työtehoseura ry:n raportissa luontohoivan kehittämiseksi kolmannen sektorin toimijoiden parissa heräsi ajatuksina yhteisten hankkeiden perustaminen sekä laajempi tiedotus toiminnasta (Korhonen ym. 2012). Samoja havaintoja tuli ilmi Omakoti Suomalaisen henkilöstön kyselytutkimuksessa. Toiminnan näkyvyyden parantamisen avulla voitaisiin kehittää toimintaa ja jakaa osaamista verkostoille. Henkilöstö haluaisi tehdä vierailuja muihin yksiköihin, missä käytetään luontohoivan menetelmiä. Verkostoitumisesta toivottiin vinkkejä siihen, miten luontohoivan menetelmiä voisi laajemmin hyödyntää arjen työskentelyssä sekä viriketoiminnassa.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää millaista luontohoivan osaamista Omakoti Suomalaisen henkilöstöstä löytyy, millaisia koulutustarpeita henkilöstöllä on sekä miten toimintaa voisi kehittää. Luontohoiva toimialana kehittyy jatkuvasti, kuten käytettävä termistökin. Vielä loppuvaiheessa löytyi viime vuoden lopulla julkaistua materiaalia, jonka perusteella termiksi valikoitui luontohoiva. Aikaa meni lähdemateriaalia käsitellessä näiden termien ymmärtämiseen ja vastaavuuksien löytämiseen. Kirjallisuus rajautui muutamaan pääteokseen ja tämän lisäksi materiaali oli erilaisia hankkeiden raportteja, artikkeleita sekä opinnäytetöitä. Tutkimusta henkilöstön osaamista luontohoivan saralta löytyi

niukasti. Lopulta teoreettinen viitekehys alkoi kuitenkin hahmottua minulle. Kuten totesin, luontohoivan termistö sekä määrittely ei ole aivan yksiselitteistä. Näin ollen halusin opinnäytetyössäni tuoda esille määrittelyä, menetelmiä sekä luontohoivan osaamisen edellytyksiä. Lisäksi nostin esille ohjausosaamisen sekä oman osaamisen arvioinnin, koska ne ovat opinnäytetyöni keskeisiä teemoja.

Kyselytutkimuksen tulosten perusteella selvisi, että henkilöstöltä löytyy osaamista, mutta sitä tulisi jakaa koko työyhteisölle ja perehdyttää henkilöstö luontohoivan menetelmiin entistä paremmin. Vahvuuksiksi nousi eläinavusteisuus ja erityisesti hevososaaminen, joka on tärkeä osa työskentelyä Omakoti Suomalaisessa. Henkilöstö kuitenkin koki, että koulutusta tarvittaisiin koko henkilöstölle lisää luontohoivasta, jotta toiminta voitaisiin toteuttaa ammattimaisesti sekä laadukkaasti. Kouluttautumiselle ja jatkuvalla kehittämiselle on tarve, koska luontohoivan toimialakin kehittyy jatkuvasti. Kehittämisessä kouluttautumisen lisäksi pidettiin tärkeänä verkostoitumista ja näkyvyyden lisäämistä sekä menetelmien monipuolisempaa käyttöä. Aiemmassa tutkimuksessa nousi esille samoja teemoja. Sosiaali- ja terveystieteiden koulutusta pidettiin tärkeänä kouluttautumisen, verkostoitumisen sekä riittävän kokemuksen lisäksi.

Suurin esille noussut kysymys opinnäytetyöni aikana on luontohoivan osaamisen määrittelyssä käytetty riittävä ammattitaito ja kokemus. Kuka tämän asian määrittelee? Onko se henkilöstön omaa kokemusta omasta osaamisestaan ja riittävästä kokemuksesta vai miten se tulisi määritellä? Green Care Finland ry on määritellyt toimintaansa eettisen ohjeistuksen ja tämän lisäksi noudatetaan sosiaali- ja terveystieteiden lainsäädäntöä. Varsinaista luontohoivan lainsäädäntöä ei kuitenkaan ole. Opinnäytetyöni toi esille luontohoivan osaamisen tutkimisen tarpeellisuuden, koska henkilöstön osaamisesta löytyi niukasti tutkimusta. Riittävän ammattitaidon ja osaamisen määrittelyyn kaivattaisiin selkeästi alalla tietoa ja tämä olisikin hyvä jatkotutkimuskohde.

Omakoti Suomalaisen henkilöstön osaamista tulisi siis kehittää jakamalla tietoa, perehdyttämällä uudet työntekijät hyvin luontohoivaan sekä kouluttamalla henkilöstöä säännöllisesti. Toimintaa tulisi tuoda näkyvämmäksi ja menetelmiä käyttää monipuolisemmin. Mielestäni LuontoHoivan laatumerkin

hakeminen olisi hyvä prosessi, koska sen avulla selviäisi laajemmin toiminnan vahvuudet ja kehittämisen kohteet. Se osallistaisi koko henkilöstöä kehittämään omaa luontohoivan osaamistaan. Prosessin avulla henkilöstölle voisi selvittää paremmin luontohoivaan vaadittavan osaamisen eri osa-alueet. Se herättäisi pohtimaan vielä tarkemmin omaa osaamista sekä sen kehittämistä.

Opinnäytetyöni toi esille osaamisen ja toiminnan kehittämiseen liittyviä asioita. Työelämäyhteistyökumppani voi hyödyntää tutkimustuloksia toiminnan kehittämisessä. Tämän lisäksi se palvelee uusia työntekijöitä perehdytyksessä, koska se sisältää perustietoa luontohoivasta sekä menetelmistä. Aion hyödyntää opinnäytetyötäni esittelemällä opinnäytetyöni tulokset työyhteisölle green care- työryhmässä. Tämän lisäksi aion lähettää linkin kaikille työntekijöille ja-kaakseni tietoa. Toivon opinnäytetyöni herättävän ajatuksia koko henkilöstössä, jotta voimme jatkaa luontohoivan kehittämistä yksiköissämme.

LÄHTEET

- A 607/1983. Sosiaalihuoltoasetus. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1983/19830607>
- A 804/1992. Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1992/19920804>
- Aaltonen, T., Kirjavainen, P. & Pitkänen, E. (2014). Kutsumusjohtaja. Helsinki: Talentum.
- Green Care Finland ry. Laatu. Saatavilla 4.3.2020 <https://www.gcf Finland.fi/laatu/>
- Green Care Finland ry. Laatu. Dokumentit ja osaaminen. Saatavilla 4.3.2020 <https://www.gcf Finland.fi/laatu/dokumentit-ja-osaaminen/>
- Green Care Finland ry. Luontohoiva & Luontovoima. Saatavilla 30.1.2020 <http://www.gcf Finland.fi/green-care-/luontohoiva---luontovoima/>
- Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Saatavilla 30.1.2020 <http://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/>
- Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Luonto kuntoutusympäristönä. Saatavilla 31.1.2020 <http://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/luonto-kuntoutusymparistona-/>
- Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Maatilan käyttö. Saatavilla 31.1.2020 <http://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/maatilan-kaytto/>
- Green Care Finland ry. Green Care. Menetelmät. Puutarhan käyttö. Saatavilla 31.1.2020 <http://www.gcf Finland.fi/green-care-/menetelmat/puutarhan-kaytto/>

- Green Care Finland ry. (2018). Suomalainen Green Care LuontoHoivan ja LuontoHoivan- laatutyökirja. Saatavilla 15.3.2020
<https://www.gcfinland.fi/tiedostopankki/503/green-care-tyokirja-2018.pdf>
- Green Care Finland ry. Voimaa ja hoivaa luonnosta. Saatavilla 30.1.2020
<http://www.gcfinland.fi/>
- Hirvonen, S., Juola, S. & Mäki, J. (2014). Opas Green Care-palveluiden tuottajalle. Saatavilla 6.3.2020 <http://projekti.kpedu.fi/data/liitteet/c12e5819f4fc441ca5a5620528a005a9.pdf>
- Hirvonen, J. (2014). Luontolähtöiset hyvinvointipalvelut – Opas asiakastyön kehittämiseen. Tampere: Tammerprint Oy.
- Hätönen, H. (2011). Osaamiskartoituksesta kehittämiseen II. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Kahilaniemi, E. (2016). Asiakkaan toiminnallisuuden tukeminen koira-avusteisin menetelmin. Tampere: Viestipaino.
- Kehitysvammaliitto. Verneriverkkopalvelu. Kehitysvammaisen henkilö asiakkaana. Saatavilla 13.4.2020 <https://verneri.net/yleis/kehitysvammaisen-henkilo-asiakkaana>
- Korhonen, A., Liski-Markkanen, S., Nikander, K. & Roos, I. (2012). Green Care – Vihreä Hoiva maaseudulla. Kyselyiden ja haastatteluiden yhteenvetoraportti. (TTS:n julkaisuja 413). Saatavilla 27.3.2020 <https://www.tts.fi/files/320/tj413.pdf>
- Kuitunen, M & Sutinen, M (2018). Mahtava moka. Helsinki: Alma Talent.
- L 812/2000. Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

- L 272/2005. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>
- L 380/1987. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista. Saatavilla <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1987/19870380>
- L 922/2011. Laki yksityisistä sosiaalipalveluista. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110922>
- L1301/2014. Sosiaalihuoltolaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2014/20141301>
- Mehiläinen Oy. (2017). Omakoti Suomalainen. Asumispalvelua ja päivätoimintaa tukea tarvitseville. Saatavilla 29.3.2020 <https://vammaispalvelut.mehilainen.fi/omakoti-suomalainen>
- Ojanen, S. (2006). Ohjauksesta oivallukseen: ohjausteorian käsittelyä. Helsinki: Yliopistopaino.
- Raine, V & Perkkilä, P. (2015). Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Nettikyselyt ja sosiaalinen media aineistonkeruussa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Salojärvi, S. 2013. Osaamisen johtaminen käsitteenä. Teoksessa M. Helsilä & S. Salojärvi (toim.), *Strategisen henkilöstöjohtamisen käytännöt*. (s.143-172). Helsinki: Talentum.
- Salovuori, Tuomo. (2015). Luonto kuntoutumisen tukena. Mediapinta
- Suomi, A., Juusola, M. & Anundi, E. (2016). Vihreä hoiva ja voima. Tallinna: Raamatutrükikoda.

- Tuohimetsä, S. & Rantanen, M. (2018). Puutarhan iloa ja voimaa: Green Care puutarhassa. Helsinki: Luonnonvarakeskus (Luke). Saatavilla 6.3.2020 <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/541779>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2003). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Tyrväinen, L. (2017). Kohti suomalaista terveystuotteen mallia. Helsinki: Luonnonvarakeskus. Saatavilla 31.01.2020 <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/538373>
- Vehkalahti, K. (2008). Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Vammala: Tammi.
- Vehmasto, E. (toim.) (2014). Green Care: Toimintatavan suuntaviivat Suomessa. Jokioinen: MTT. Saatavilla 31.1.2020 <http://jukuri.luke.fi/handle/10024/482161>
- Vehmasto, E. (2019). Luontoperustaisten hyvinvointipalveluiden kirjoja Euroopassa ja Suomessa. Teoksessa M.Ylilauri & A.Yli-Viikari Kohti luonnollista hyvinvointia. Näkökulmia luontoperustaisen toiminnan kehittämiseen (s.178-189). Saatavilla <https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/8172/978-952-476-861-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Vilka, H. (2005). Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.
- Vänskä, K. & Laitinen-Väänänen, S. & Kettunen, T. & Mäkelä, J. (2011). Onnistuuko ohjaus? Sosiaali- ja terveysalan ohjaustyössä kehittyminen. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Yli-Viikari, A. & Suomela, M. (2016). Maatilat kasvatuksen ja kuntoutuksen ympäristöinä – kokeilutoiminnan kautta kasvuun. Maaseudun uusi aika. Saatavilla 18.2.2020 http://www.mua-lehti.fi/arkisto/3_16/yli-viikari_suomela.pdf

Yrölä-Jussila, P (2018). Luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntäminen palveluliiketoiminnassa: Case: Luontovoiman osaamisen kehittäminen. (Opinnäytetyö, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, matkailu- ja ravitsemisalan koulutusohjelma). Saatavilla 23.3.2020
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/150901/Paivi%20Yrola-Jussila.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

LIITE1.kyselytutkimuslomake

Green Care Omakoti Suomalaisessa

Tervetuloa vastaamaan opinnäytetyöni kyselyyn koskien Green Care osaamista Omakoti Suomalaisessa. Vastaaminen on vapaaehtoista. Toivoisin kuitenkin mahdollisimman laajaa vastaajakuntaa, jotta kyselytutkimuksen tulokset vastaisivat mahdollisimman kattavasti koko Omakoti Suomalaisen Green Care- osaamista. Kysely toteutetaan nimettömästi, eikä se kerää vastaajien henkilötietoja.

1. Ymmärrän mitä Green Care eli Luontohoiva ja Luontovoima käsitteenä tarkoittavat

- Kyllä
- En
- Tarvitsen lisätietoa. Millaista tietoa tarvitset?

2. Minulla on koulutusta Green Caren käytöstä työssäni:

- Kyllä. Millaista?
- Ei

3. Käytän työssäni seuraavia Green Care-menetelmiä: Valitse kaikki mitä käytät.

- Eläinavusteisuus
- Puutarha
- Maatila
- Luonto

4. Minulla on harrastuneisuutta/olen itse opiskellut Green Careen liittyviä menetelmiä:

- Kyllä. Millaista tietoa sinulla on?
- Ei

5. Koen tarvitsevani lisäkoulutusta seuraavista menetelmistä: Voit valita useita.

Eläinavusteisuus

Puutarha

Maatila

Luonto

6. Koen, että saan käyttää työssäni Green Care osaamistani:

Kyllä

Ei

Haluaisin käyttää enemmän

7. Minun vahvuuteni Green Care- menetelmien käytössä ovat:

8. Mielestäni meidän pitäisi vielä kehittää Omakoti Suomalaisessa seuraavia asioita Green Care-toiminnassamme:

9. Haluaisin vielä lopuksi sanoa, että:

LIITE 2. Green Care toiminnan eettiset ohjeet

Green Care -toiminnan eettiset ohjeet

Hyväksytty Green Care Finland ry:n vuosikokouksessa Tampereella
13.4.2012

Nämä eettiset periaatteet koskevat kaikkia Green care -palveluntarjoajia. Näiden ohjeiden lisäksi kukin toimija on veloitettu perehtymään oman toimialansa eettisiin ohjeistuksiin ja noudattamaan korkeaa ammattietiikkaa omalla osaamisalallaan.

1. Luontosuhde

Luonnon elvyttävyyden arvostaminen

Ihminen on osa luontoa. Green care tähtää ihmisen alkuperäisen luontosuhteen vahvistamiseen. Green care -toiminta perustuu luontoelementtien elvyttävyyteen ja/tai hyvinvointia lisäävään vaikutukseen.

Luontoympäristö ja vastuullisuus

Green care -palveluntarjoaja ottaa huomioon toiminnan vaikutukset luontoon ja edistää luonnon säilymistä tuleville sukupolville. Hän etsii toiminnassaan kestäväen kehityksen mukaisia ratkaisuja. Toiminnassa otetaan huomioon kotimaisuus, paikallinen kulttuuri ja paikalliset ihmiset sekä heidän elinkeinomahdollisuutensa. Toimiessaan luontoympäristössä green care -palveluntarjoaja kunnioittaa luontoon liittyviä arvoja ja oikeuksia, kuten jokamiehen oikeuksia.

Eläinten kunnioittaminen ja suojele

Eläimet ovat green care -toiminnassa yhteistyökumppaneita, eivät käyttöesineitä. Green care -ammattilaisen tehtävä on huolehtia eläinten hyvinvoinnista, viihtyvyydestä, turvallisuudesta ja siitä, että toiminnassa noudatetaan eläinsuojelulain ja asetusten vaatimuksia. Green care -toimijan, joka kouluttaa eläimiä tai käyttää eläimiä työssään, on omattava riittävät tiedot eläimistä sekä niiden kouluttamisesta, hoitamisesta ja hyvinvoinnin vaatimuksista.

2. Ammatillisuus

Ammattimaisuus

Green care -palveluntarjoaja työskentelee ammattitaitoisesti noudattaen toiminnassaan lakeja ja asetuksia sekä hyviä tapoja. Hän on rehellinen osaamisensa rajoista itselleen ja muille. Hän harjoittaa yritystoimintaa vastuullisesti ja työhönsä sitoutuen. Green care - palveluntarjoaja ylläpitää ja kehittää ammatillisia tietoja ja taitoja muun muassa seuraamalla säännöllisesti alan julkaisu-toimintaa sekä osallistumalla alan koulutuksiin ja järjestötoimintaan. Hän myös huolehtii työntekijöiden ammattitaidon kehittymisestä sekä omalta osaltaan siirtää ammattitaitoaan seuraaville sukupolville.

Green care -palveluntarjoaja kertoo palveluistaan asiakkaille, antaen asiakkaille selkeän kuvan toiminnan sisällöstä, perusteista ja tavoitteista. Green care -palveluntarjoaja harkitsee green care -menetelmien soveltuvuuden kullekin asiakkaalle yksilöllisesti toimintarajoitteet ja tarpeet huomioiden.

Menetelmien tavoitteellinen ja vastuullinen käyttö

Green care -toiminta on aina tavoitteellista ja vastuullista. Menetelmien ja toimintaympäristön valinnassa ja käytössä tulee noudattaa erityistä harkintaa ja vastuullisuutta. Toimintamenetelmien tulee perustua tutkimustietoon. Menetelmiä käytettäessä tulee kunnioittaa menetelmille erikseen asetettuja vaatimuksia ja ohjeistuksia.

Laatu ja turvallisuus

Turvallisuus tarkoittaa psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista turvallisuutta. Green care - palveluntarjoaja tarjoaa asiakkailleen laadukkaita ja turvallisia tuotteita ja palveluita. Hän huolehtii töistään siten, että niille asetetut vaatimukset saavutetaan. Palveluntarjoaja arvioi säännöllisesti työnsä laatua ja turvallisuutta. Hän perehtyy myös green care -toiminnan laadun kehittämiseen.

Yhteistyö toimijoiden kesken

Green care -palveluntarjoaja edistää alalla toimivien hyviä keskinäisiä suhteita ja yhteistyötä. Hän arvostaa alan muiden ammattilaisten osaamista ja tukee toisia green care -toimijoita heidän työssään ja ammatillisessa kehittämisessä.

Green care -palveluntarjoaja ylläpitää ja kohottaa green care -toiminnan arvoa oman toimintansa kautta.

3. Asiakassuhde

Kokemuksellisuuden ja osallisuuden arvostaminen

Hyvinvointia lisäävät vaikutukset syntyvät muun muassa osallisuuden ja kokemuksellisuuden avulla. Ammatilaisen on myös edistettävä asiakkaansa sen kaltaista osallisuutta, joka lisää hänen mahdollisuuksiaan vaikuttaa elämäänsä koskeviin päätöksiin ja toimiin. Ihmisellä on oikeus itsenäiseen päätöksentekoon palveluja käyttäessään, silloin kun tämä ei ole ristiriidassa kenenkään hyvinvoinnin, turvallisuuden tai yhteisön toimintaohjeiden kanssa.

Ihmisoikeuksien ymmärtäminen ja hyväksyminen

Green care -ammattilaisen on kohdeltava asiakasta tasavertaisesti ja kokonaisvaltaisesti hänen asemastaan, elämäntilanteestaan, sukupuolestaan, iästään, uskonnostaan, kulttuuristaan, rodustaan, vakaumuksestaan ja mielipiteestään riippumatta. Green care -toimijan tehtävänä on puolustaa asiakkaina olevien ihmisten tarpeita niin pitkälle kuin se käytettävissä olevien voimavarojen mukaan on mahdollista. Hänen tulee vastustaa syrjimistä ja toimia syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Green care -toimija kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja vapautta myös ideologisissa kysymyksissä eikä käytä väkivaltaa missään muodossa.

Ammattilaisen on pyrittävä ottamaan huomioon asiakkaansa kaikki elämänalueet ja kohtaamaan hänet paitsi yksilönä myös osana perhettään sekä osana ympäröivää yhteisöä ja yhteiskuntaa. Asiakasta autetaan omien vahvuuksiensa tunnistamisessa ja kehittämisessä.

Luottamuksellisuus

Green care -ammattilainen suojaa asiakassuhteen luottamuksellisuutta ja noudattaa salassapitovelvollisuutta. Tietojen luovuttamisessa green care -toimija noudattaa tietosuojaa koskevaa lainsäädäntöä.